

Bir Sürdürülebilirlik Eğitimi Modeli: Schumacher Koleji

A Sustainability Education Model: Schumacher College

Oğuz ÖZDEMİR¹

Makale Hakkında

Gönd. Tarihi: 17.02.2021

Kabul Tarihi: 19.09.2021

Yayın Tarihi: 01.11.2021

Anahtar Kelimeler

Sürdürülebilirlik,
Sürdürülebilirlik eğitimi,
Okul modeli,
Schumacher Koleji

Özet

Sanayi devriminden bu yana insanın doğa üzerinde yarattığı tahribat hem insanoğlunun varlığını hem de gezegende topyekûn yaşamın geleceğini tehdit etmektedir. Yüz yüze kalınan bu sürdürülemez durumun aşılabilmesi, sürdürülebilirlik eğitimiyle köklü bir zihniyet dönüşümünün yaratılmasını gerektirmektedir. Kuşkusuz, bu yönde yaratılacak bir dönüşüm, etkin eğitim modellerinin yaygınlaşmasına bağlıdır. Buradan hareketle nitel bir araştırma olarak yürütülen çalışmada, TÜBİTAK 2219 destek programı ile İngiltere’de gerçekleştirilen “Çevre Okuryazarlığı Eğitimi” konulu araştırma kapsamında bir sürdürülebilirlik eğitim modeli olarak Schumacher Koleji tanıtılmakta ve adı geçen kolej sürdürülebilirlik eğitiminin temel esasları açısından irdelenmektedir. Çalışma kapsamında Schumacher Koleji, gerçekleştirilen yerinde inceleme ve görüşmelerle öğrenme vizyonu, içerik, ortam ve öğrenme süreçleri açılarından araştırma parametrelerine göre incelenmiştir. Schumacher Koleji, İngiltere’de sürdürülebilirlik eğitiminde özgün bir yer tutmakla birlikte; içerik, öğrenme ortamı ve süreçleri açılarından sürdürülebilirlik eğitiminin gereklerini yeterince karşılamamaktadır. Bunun yanında, ilgili okul modelinin Schumacher’in küçük güzeldir deyimiyle simgeleşen sürdürülebilirlik vizyonu ile bazı açılardan aykırılık gösterdiği gözden kaçmamaktadır. Çalışmanın, Türkiye’de ve Dünya’nın değişik yerlerinde sürdürülebilirlik eğitimi veren eğitim modellerinin yaygınlaşmasına ve bunların etkililiğinin artmasına yol göstermesi beklenmektedir.

Abstract

The environmental degradation caused by human activity since the industrial revolution has threatened both the existence of human and sustainability of whole life in the planet. In order to overcome the current sustainability problem an essential mental transformation through education is required and such a transformation depends on the spread of effective education models globally. In this connection, in the current study, which was conducted as a qualitative research, Schumacher College was introduced as a model for sustainability education and discussed according to basic principles of sustainability education. The study was conducted within the context of a project (Ecological Literacy Education) that has been supported by TUBITAK (Turkish Scientific and Technological Research Organization). Schumacher College was investigated by using the observation and interview techniques according to relevant learning paradigm, content, learning settings and practices. Schumacher College comes to the fore as a unique example in terms of sustainability education in the UK. However, it is far away from satisfying the basic principle of sustainability education with regards to content, learning settings and practices. Especially, it can’t be ignored that the operation of the related model looks inconsistent to the philosophy of Schumacher small is beautiful. Also, the study can contribute to the spread of the education models for sustainability in Turkey and around the World and to improving the efficiency of such models.

Key Word

Sustainability,
Sustainability education,
School model,
Schumacher College

Atf için:

For Citation

Özdemir, O. (2021). Bir sürdürülebilirlik eğitimi modeli: Schumacher Koleji. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi [MSKU Journal of Education]*, 8(2), 725-732. DOI: 10.21666/muefd.881811

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, oozdemir@mu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2032-323X

Günümüzde gittikçe görünür hale gelen sürdürülemez durumla baş edilebilmesi, insanoğlunun evrendeki konumlanışına ve doğaya kurduğu ilişkiye dair köklü bir zihinsel dönüşümü kaçınılmaz hale getirmektedir. Gezegende sürdürülebilir yaşama geçişin yolu, kuşkusuz bu yönde uyanış yaratacak yenilikçi ve etkin sürdürülebilirlik eğitim süreçlerinden geçmektedir. Sürdürülebilirlik eğitimi, sanayileşme ve tüketim toplumunun doğa üzerinde yarattığı yıkımın farkına varılmasının ve buradan hareketle doğayla daha uyumlu yaşam tarzının yaygınlaşmasının vazgeçilmez bir yolu olarak öne çıkmaktadır (Sterling,2004). Kuşkusuz, sürdürülebilirlik eğitiminin uygulamaya geçebilmesi, her şeyden önce sürdürülebilir yaşam tarzını edindirebilecek özgün eğitim modellerinin yaygınlaşmasına bağlıdır.

Bu çerçevede, çalışmada TUBITAK 2219 proje desteği kapsamında İngiltere’de yürütülen araştırma kapsamında incelenen Schumacher Koleji tanıtılmaktadır. Schumacher Koleji, sürdürülebilirlik eğitiminde İngiltere’de en fazla tanınan okul olması nedeniyle seçilmiş ve incelenmiştir. Çalışmada, önce Schumacher Koleji’nin kuruluşun ve gelişiminin tarihçesi ana hatlarıyla açıklanmaktadır. Arkasından, Schumacher Koleji’ne ismi verilen Ernst Friedrich Schumacher kısa bir biyografi eşliğinde tanıtılmaktadır. Araştırma sırasında incelenen Schumacher Koleji, benimsenen öğrenme paradigması, organizasyon ve işleyiş, öğrenme ortamları ve süreçleri açısından detaylı şekilde tanıtılmakta ve sürdürülebilirlik eğitiminin temel esasları açısından irdelenmektedir.

Tarihçe

Schumacher Koleji (Okulu), İngiltere’nin güney Devon bölgesinde Dartington Doğa Koruma Vakfı (Dartington Hall Trust) tarafından işletilen Doğa Koruma Alanı içerisinde faaliyet göstermektedir. Okulun kuruluşuna ve gelişimine geçmeden önce, söz konusu vakfı kısaca tanıtmak yerinde olacaktır. Schumacher Koleji, söz konusu vakıf tarafından, kırsal yenilenme vizyonunu hayata geçirmek üzere dönemin ihtiyaç duyulan modern tarım, kerestecilik, tekstil türü alanlarda insan kaynağını yetiştirmek için kurulur (Sterling, Dawson ve Warwick, 2018). Tarım ve sanat etkinlikleriyle entegre şekilde verilecek eğitimle bireylerde bütüncül bir dönüşümün yaratılması hareket noktası olarak benimsenir (Kiddel, 1990). Bu anlamda, söz konusu vakıf bünyesinde yürütülen eğitim, aslında John Dewey’in yaşantısal öğrenme modelinin özgün bir uygulama örneğidir. Bu açıdan, üzerinde durulan okul modeli, 1940’li yıllarda Türkiye’deki oldukça kısa süre varlık gösterebilen Köy Enstitüleri modeli ile önemli bir benzerlik göstermektedir. Nitekim, Dewey (1897: 77) ‘e göre, “Eğitim, yaşamdır, yaşama hazırlık değildir” (akt. Kiddel, 1990). Diğer yandan, Dartington doğa koruma alanında hayata geçirilen eğitim, aynı zamanda 1930’lı yıllarda yükselen dikta rejimlerine karşı radikal demokrasinin tipik bir uygulama örneği olarak da değerlendirilir (Sterling, Dawson ve Warwick, 2018). Bu açıdan, sözü geçen okul, hiyerarşinin olmadığı, öğrenenlerin okulun işleyişinde eşit şekilde doğrudan yetki ve sorumluluk üstlendikleri ilk özgün uygulama modeli olarak sahneye çıkar.

Okul, 1990’lı yılların başında Schumacher Koleji ismini alarak önce kısa süreli kurslar şeklinde, 1998 yılından itibaren ise Plymouth Üniversitesi’ne akredite olarak çeşitli lisansüstü programlarla faaliyetine devam eder (Sterling ve diğ. 2018).

Söz konusu okulu daha yakından tanıyabilmek için, okula ismi verilen Schumacher’i ve onun felsefesini anlamak gerekir.

Ernst Friedrich Schumacher

Ernest Friedrich Schumacher (1911-1977) Almanya’da bir politik ekonomi profesörünün oğlu olarak dünyaya gelir. 1930 yılında Nazi yönetiminden kaçarak İngiltere’ye taşınır ve Oxford’da eğitimine devam eder. Daha sonra Columbia Üniversitesi’nde ekonomist ünvanıyla öğrenimini tamamlar. Tekrar, İngiltere’ye döner ve uzun süre Britanya Kömür Komisyonu’nun ekonomi danışmanlığını yürütür. Ara iş gücünün yetişmesini desteklemek amacıyla ara teknoloji düşüncesinin öncülüğünü yapar. Schumacher’ın 1950’li yıllarda Burma’ya yaptığı bir ziyaret düşünce dünyasında dönüm noktası olur. Bu ziyarette, sanayileşmenin ve teknolojik gelişmenin toplumlar arasındaki eşitsizliği artırdığını fark etmesiyle ekonomik büyüme yaklaşımını sorgulamaya başlar ve bunun yerine kapital ve enerji birikimine dayalı olmayan alternatif bir ekonomik modeli tasarlamaya başlar. Bunun sonucunda, ikinci dünya savaşından bu yana Dünya’da yayımlanan en iyi 100 eser arasında yerini alan “Küçük güzeldir” kitabını yayımlar.

Schumacher, 1970’li yıllarda yayımladığı Küçük Güzeldir kitabı ile büyük bir etki yaratır. Schumacher kitabında, özetle dönemin yerleşik büyüme ve tüketim modelini detaylı şekilde sorgulamakta ve buna alternatif olarak katılımcı, işbirlikçi ve dayanışmacı üretim ve minimal tüketim modeli önerir

(Schumacher, 1973). Schumacher, söz konusu eserinde sürekli büyümeye yönelik iktisadi sistemin yarattığı tekelleşme, doğa tahribatı, vb. etkileri bütün yönleriyle ortaya koymakta ve bu modelin sürdürülebilir olmadığını bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Bunun yerine, küçük metaforuyla simgeleşen doğayla daha uyumlu üretim, tüketim ve paylaşım/dayanışma modelini önermektedir. Schumacher'in ortaya attığı model, Dünya çapında yarattığı etki ile daha fazla büyüme ve tüketim odaklı iktisadi modelin yıkıcı sonuçlarının görülmesi açısından dönemeç olmuştur. Nitekim aynı dönemde Donella Meadows'un *Buyümenin Sınırları* kitabı yayımlanır (Meadows, 1972). Söz konusu eser, 1960'lı yıllarda sanayileşme ve büyüme odaklı iktisadi sistemin içine girdiği çıkmaza çözüm üretmek üzere bir grup düşünür ve bilim insanının Roma'da yürüttükleri çalışmanın sonucunda yayımlanan rapordan esinlenir. Meadows manifesto niteliğindeki kitabında, ekonomik büyümenin doğal yaşamın kapasitesinin kaldıramayacak düzeye ulaştığı ve frenlenmesinin kaçınılmaz olduğu mesajını verir. Nitekim, Meadows'un verdiği mesaj, 1972 yılında BM' tarafından düzenlenen Yeryüzü Zirvesi isimli bu alandaki ilk uluslararası toplantının esin kaynağı olmuştur. Schumacher ve Meadows'un tarif ettiği doğayla uyumlu üretim ve tüketim modeli, aynı zamanda doğadan kopan insanın tekrar doğayla bütünleşmesine yönelik oldukça etkili bir çağrıdır. Bu çağrı, 1970'li yıllardan itibaren ekonomik kalkınma ve refahın doğanın taşıma kapasitesiyle uyumlu şekilde sürdürülmesi ve yaygınlaştırılması yönünde BM tarafından atılan adımların yanında, dünya çapında çevrecilik akımlarının ve bununla koşut olarak "küçülme hareketi" türü modellerin de düşünsel temeli olmuştur (D'Alisa, Demaria ve Kallis, 2019)

Bu çağrıya anlamlı bir karşılık olarak kurulan Schumacher Koleji'nde, Schumacher ve paydaşlarının öncelendiği dönüşümü yaratabilmek üzere, Jack Mezirow'un dönüşümsel öğrenme paradigması benimsenmiştir. Bu doğrultuda, Schumacher Koleji, ilk sekiz yıl uluslararası düşünür ve çevre aktivistlerin katıldığı kısa süreli kurslarla faaliyet gösterir. O dönemde, Vandana Shiva, James Lovelock, Fritjof Capra, David Orr, Theodore Roszak, Thomas Berry, Arne Naess gibi ekoloji felsefesinin ve hareketinin öncü isimleri eğitim verirler. Schumacher Koleji, 1998'li yıllardan itibaren dünyanın her yerinden kursiyerin katıldığı kısa dönem ve lisansüstü düzeyinde farklı içerikte programlarla faaliyet göstermektedir (Sterling ve diğ., 2018).

Öğrenme Paradigması: Dönüşümsel Öğrenme (Transformative Learning)

Schumacher Koleji'nde esas alınan dönüşümsel öğrenme paradigması, doğaya yabancılaşan bireyin tekrar doğayla bütünleşmesi ve sürdürülebilir yaşama uygun dönüşüm geçirmesinin bir yolu olarak görülmektedir. Dönüşümsel öğrenme, yetişkinlerin deneyimlerine ne tür duygulanım ve anlam yükledikleri, ne tür sosyal ve diğer faktörlerin etkisinde kaldıkları ve nihai olarak ne tür dinamiklerin öğrenme yaşantılarını nasıl etkilediği vb. sorulardan hareketle öğrenme süreçleriyle bireylerde bütüncül ve derinlemesine bir dönüşümün yaratılmasına odaklanılmaktadır (Mezirow, 1991). Dönüşümsel öğrenme teorisine göre, bireylerin dünyayı parçalı şekilde algılamaları ve bununla ilişkili olarak ikilemler (dilemma) içinde sıkışmaları, gerçekliği bütüncül şekilde görebilmelerinin ve bu yönde davranmalarının önünde büyük bir engel oluşturmaktadır (Chritie ve diğ., 2015). Özellikle bireylerin modern dünyada karmaşık durumlarda baş başa kaldıkları ikilemlerle yüzleşmeleri ve bunları aşabilmelerinde dönüşümsel öğrenme paradigması merkezi bir yer tutar. Söz konusu ikilemler, genellik-bireysellik, çizgisellik-çizgiseldışılık, otonomi-bağımlılık vb. türü gerilimlerle kendini göstermektedir (Jones, 2012: 178-190). Dönüşümsel öğrenme paradigmasına göre, bireylerin yüz yüze kaldıkları bu tür ikircikli durumlar, bilinçsel sıçrayışı sağlayacak öğrenme yaşantılarıyla aşılabılır. Bu anlamda dönüşümsel öğrenmeye dayalı öğrenme yaşantıları, bireylerde derinlemesine mental ve davranışsal değişimi yaratarak köklü ve kalıcı bir dönüşümü yaratabilecek bir potansiyel taşımaktadır (Chritie ve diğ., 2015).

Dönüşümsel öğrenmenin kendisi de yaşanan tartışmalar ve deneyimleri ışığında dönüşüme uğramıştır (Baumgartner, 2012). Gelen eleştiriler ışığında Mezirow (2006), dönüşümsel öğrenme teorisini iki binli yıllarda daha geniş bir hedef grupta duyuş, sezış, düşlem alanlarında dönüşümü gerçekleştirmeye yönelik şekilde genişletmiştir.

Ağırlıklı olarak yetişkin eğitimi ve yaşam boyu öğrenme alanında gündeme gelen dönüşümsel öğrenme paradigması, günümüz koşullarında daha geniş bir alanda geçerliğini sürdürmektedir. Özellikle, günümüzün en öncelikli gündemi haline gelen sürdürülebilirliğe geçişte anlamlı bir etki potansiyeline sahiptir. Sürdürülebilirliğe geçişin, zayıf sürdürülebilirlik şeklinde nitelenen sürdürülebilir kalkınma düşüncesiyle sağlanması gerçekçi değildir (Sterling, 2014). Zira, içinde bulunduğumuz

sürdürülemezliğin nedenlerinin, öncelikli olarak teknolojik ve ekonomik verimliliği artıracak öğrenme yaşantılarıyla ortadan kaldırılması mümkün değildir. Bunun ötesinde, insanın gezegendeki konumuna ve öz farkındalığına ilişkin derinlemesine uyanış ve dönüşüm yaratacak yaşantılara ihtiyaç vardır. Lakoff (1980)'un vurguladığı gibi, “öğrenme, çok paydaşlı bir dünyada simbiyotik yaşamın deneyimlenmesi olmalıdır” (Lakoff, 1980'den aktaran: Lange, 2012: 207). Böyle bir öğrenme, insanın kendini ve etrafını yeniden keşfetmesinde etkili olacak duyuşsal yaşantılarla sağlanabilir. Bu anlamda, dönüşümsel öğrenme kuramının bireyin mental ve duyuşsal alanında yaratabileceği dönüştürücü etki, sürdürülemezlikten sürdürülebilirliğe geçişte etkili olabilir. Nitekim Lange (2012), güçlü sürdürülebilirlik yaklaşımının öngördüğü köklü dönüşümde dönüşümsel öğrenme kuramının potansiyeline dikkat çekmektedir.

Öğrenme Ortamı ve Süreçleri: Ekolojik ve Sosyal Değişim İçin Yenilikçi Öğrenme

Schumacher Koleji'nde öğrenme ortamları, standart okul ve sınıf içi ortamlardan oldukça farklılık göstermektedir. Okul, Dartington Mili Parkı'nın içinde geniş bir alanda kampüs şeklinde düzenlenmiştir. Öğrenme ortamları, katılımcıların kafa-kol-kalp eşgüdümüyle bizzat sürdürülebilirlik konularını deneyimleyebilecekleri şekilde ağırlıklı olarak dış mekân ortamları şeklinde tasarlanmıştır. Bu ortamlarda, katılımcılar gündelik ihtiyaçlarını bizzat bitki yetiştirme, hasat, yiyecek-içecek hazırlama vb. şeklinde etkinliklerle karşılamakta; görev paylaşımı ve iş birliği içinde okul yönetimine katılmaktadırlar. Bunun yanında, katılımcılar yine dış mekânda yoga, drama vb. etkinliklerle duyuşsal rahatlama ve uyanış yaşayabilmektedirler. Yine katılımcılar, katıldıkları program süresince okulun yatahanesinde konaklamaktadırlar. Kısacası, katılımcılar bütün günlerini sürdürülebilir yaşama uygun biliş, duyuş ve eylem şeklindeki yaşantıları deneyimleyerek geçirmektedirler.

Schumacher Koleji' eğitim faaliyetlerini kısa dönemlik, lisansüstü ve tarım/bahçecilik programları şeklinde sürdürmektedir. Kısa dönemli kurslar, dünyanın değişik yerlerinden öğrencilerin, kafa-kol-kalp eşgüdümü ile aktif olarak katıldıkları spesifik konularla ilgili öğrenme yaşantıları sunmaktadır. Bu kurslar, David Attenborough, Vandana Shiva, Stephan Harding gibi alanında tanınmış çağrılı düşün ve bilim insanları eşliğinde gerçekleştirilmektedir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Kısa süreli kurslar: Gandhi ve Küreselleşme: Gandhi'nin yaşam felsefesi ışığında yüz yüze kalınan sürdürülemez durumun farkına varılması ve küresel iş birliği sürdürülebilir yaşamın kapısının aralanması vizyonu doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Kafa, Kol ve Kalp: Bütün Benliğinle Doğayla Bütünleş: Katılımcıların, kafa, kol ve kalp harmonisi içinde doğayla bütünleşmelerine olanak veren dış ortam etkinlikleri şeklinde yürütülmektedir.

Gönül ve Gaia : Evreni canlı bir organizma olarak betimleyen Gaia anlayışı doğrultusunda cansız ve canlı varlıklarla empati kurulması ve bu yolla simbiyotik yaşamın benimsenmesi temelinde yürütülmektedir.

Yukarıdaki örneklemelerden de görüldüğü gibi, kısa dönemli kurslar, katılımcıların insanın -doğayla kurduğu ilişkiyle bütüncül şekilde yüzleşebilecekleri farklı temalardaki yoğunlaştırılmış öğrenme yaşantılarından oluşmaktadır. Katılımcılar yatılı olarak ağırlanmaktadır. Sözelimi kafa-kol- kalp kursu, katılımcıların bütün bedenleriyle doğayı ve etrafı derinlemesine hissetmeleri ve keşfetmeleri için ekolog, yoga eğitmeni ve müzisyen eşliğinde orman ve bahçe gibi doğal ortamlarda gerçekleştirilmektedir.

Lisansüstü Kurslar: Kolejde yüksek lisans eğitimi, Ekolojik Tasarım Programı ve Dönüşüm İçin Ekonomi isimli iki ana programın çatısı altında yürütülmektedir. Bunlardan ilki aşağıda tanıtılmıştır:

Ekolojik Tasarım Master Programı: Katılımcıların, ekolojik girişim ve çözüm becerilerini artırmak üzere çeşitli topluluk ve girişimcilerle ortaklaşa yürütülen uygulamalı projeler şeklinde gerçekleştirilmektedir. Söz konusu program, tasarım ve ekoloji, tasarım ve mekân ile tasarım ve eylem türünde birbirini izleyen çatı modüllerden oluşmaktadır. Bu modüllerin bileşenleri şunlardır (Sterling ve diğ., 2018)

Modül 1: Ekolojik Paradigma: Yeryüzünde Yaşam ve Antropesen: Modül: İnsan yapımı yeryüzünde antroposen etkiyi derin ekoloji, sistemik düşünme, kaos teorisi, Gaia teorisi gibi paradigmlar ışığında derinlemesine irdelenmesine odaklanılmaktadır. Eğitim faaliyetleri, eylem araştırması, yansıtıcı sorgulama, katılımcı öğrenme, bireysel gelişim planlaması türünde yöntemlerle yürütülmektedir.

Modül 2: Sosyal ve Politik Ekonomi: İlk modül kazanımlarına dayalı olarak, katılımcıların sosyal ve ekonomik sistemin işleyişinin doğasını ayrıntılı şekilde kavramaları ve ekolojik sistemle daha uyumlu şekilde yeniden tasarlama becerileri edinmelerine odaklanılmaktadır.

Modül 3: Ekolojik Tasarımı Düşünmek: Katılımcılar bu modülde, sosyo-ekonomik sistemi ekolojik prensipler ışığında yeniden tasarlama becerilerini sergileyecekleri ve geliştirecekleri durum araştırması, senaryo çalışması gibi özgün çalışmalar gerçekleştirmektedir. Çalışmalar, simbiyotik endüstrileşme, biyomimikri, sıfır karbon, permakültür gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Modül 4: Eylemde Ekolojik Tasarım: Katılımcıların, ilk dört modülde edindiklerini uluslararası proje şeklinde tasarlama ve daha geniş ölçekte uygulamaya geçirilmelerine odaklanılmaktadır.

Değerlendirme, izleme, makale yazımı ve tez sunumu vb. performans temelli şekilde yapılmakta ve başarılı olanlara diplomaları verilmektedir.

Yöntem

Araştırma, TÜBİTAK 2219 destek programı kapsamında 25.01.2019-25.01.2020 tarihleri arasında İngiltere’de yürütülen araştırma projesi kapsamında nitel araştırma türünde yürütülmüştür. Bu çerçevede, İngiltere’de sürdürülebilirlik eğitimi alanında en fazla tanınan Schumacher Koleji yerinde gözlem ve doküman analizi yoluyla incelenerek tanıtılmıştır.

Araştırmaya konu olan okul, Schumacher’in küçük güzeldir deyimiyle özdeşleşen felsefesi ve sürdürülebilirlik eğitiminin temel esasları gözetilerek ele alınmıştır. Bu çerçevede, Schumacher’in küçük güzeldir isimli kitabında ortaya koyduğu paylaşımcı/dayanımcı ve minimal toplumsal-ekonomik tasarım (Schumacher, 1972) ile Birleşmiş Milletler’in açıkladığı sürdürülebilir gelecek vizyonunun kapsayıcı ve eşitlikçi prensipleri (UNESCO, 2017) araştırmanın parametreleri olarak esas alınmıştır. Buradan hareketle, Schumacher Koleji; öğrenme paradigması, içerik, öğrenme ortamı ve süreçleri açısından belirlenen araştırma parametrelerine göre incelenmiş ve sürdürülebilirlik eğitiminin gereklerini ne ölçüde karşıladığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Sürdürülemez yaşam tarzından sürdürülebilirliğe geçiş, kapsamlı ve uzun soluklu bir dönüşümü gerektirmektedir. Bu yönde sağlanacak dönüşüm, insan eliyle doğal sistemlerin geri dönülemez şekilde şekillendirildiği antroposen çağı sürdürülemez karakterinin fark edilmesi ve buradan hareketle doğanın taşıma kapasitesiyle daha uyumlu bir yaşam tarzının inşa edilmesiyle sağlanabilir. Bu şekilde sürdürülebilir yaşam tarzının inşa edilebilmesi, 1970’li yıllarda Shumacher ve Meadows’un yaptığı çağrı ışığında, bireylerin ve toplulukların doğayla uyumlu ve sade yaşam tarzına yönelmelerini sağlayacak etkin sürdürülebilirlik eğitimi pratiklerinin uygulamaya geçirilmesini gerektirmektedir.

Bu doğrultuda son yıllarda sürdürülebilirlik eğitimi, insan topluluklarını sürdürülebilir geleceğe hazırlayabilecek yeni bir eğitim alanı olarak gittikçe önem kazanmaktadır. Belirli disiplinlerin sınırlarıyla tarif edilen eğitim alanlarından farklı olarak sürdürülebilirlik eğitimi, aslında erken çocukluktan yetişkin eğitiminin son evresine kadar bütün disiplinlere yedirilmesi gerekli yaşam eğitimi şeklinde öne çıkmaktadır (Sterling, 2004).

Sürdürülebilirlik eğitiminin etkin şekilde hayata geçebilmesi, nasıl bir öğrenme vizyonu, nasıl bir içerik, ne tür öğrenme ortamları ve yaşantılarının uygulamaya geçirileceğine bağlıdır. Sürdürülebilirlik eğitiminin son yıllarda önem kazanmasıyla, sürdürülebilirlik içeriğinin standart eğitim kurumlarında gittikçe ağırlık kazanmasının yanında, sürdürülebilirliğe odaklı eğitim veren tematik eğitim modelleri gittikçe yaygınlaşmaktadır. Yeşil okul, orman okulu, tarım okulu vb. farklı tematik alanlarda faaliyet gösteren söz konusu eğitim kurumlarında öğrenme vizyonu, içerik, öğrenme ortamı ve süreçleri açısından farklı yaklaşımlar denemektedir. Bu tür eğitim kurumlarında, öğrenenlerin sürdürülebilir girişim ve becerilerini geliştirebilmeleri için, informal içerik, servis öğrenme vb. türü aktif katılıma daha elverişli yenilikçi yaklaşımlar hayata geçirilmektedir (Hopkinson ve James, 2013). Sürdürülebilirlik eğitime odaklanan bu tür eğitim kurumlarında, özellikle problem çözme temelli öğrenme, disiplinlerarası müfredat, işbirliği ve eylem odaklı öğrenme yaklaşımları ön plana çıkmaktadır (Wright, 2002; Rowe, 2007; Wiek ve diğ., 2011).

Bu kapsamda, İngiltere’de örnek bir sürdürülebilirlik eğitimi modeli olarak öne çıkan Shumacher Koleji incelenmiştir. Kuşkusuz, geçmişten günümüze dönemin ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirmeye dönük çeşitli okul modelleri denenmiş ve bunlardan bazıları halen varlığını sürdürmektedir. Türkiye’de 1940’lı yıllarda denenilen Köy Enstitüleri, Montessori örnekleri en fazla iz bırakmış okul modellerindedir. Sözü geçen modellerin kalıcı iz bırakmış olmaları, öğrenme paradigması, öğretim

programı, öğrenme ortamları ve süreçleri açılarından diğerlerine göre anlamlı ölçüde yenilik getirmelerinden kaynaklanmaktadır. Zira geleceğin sürdürülebilir topluluklarını inşa edebilecek okul modellerinin, dayandığı öğrenme paradigması, öğretim programı, öğrenme ortamları ve süreçleri açısından sürdürülebilirlik eğitiminin gereklerini karşılayabilecek yeterlikte olması beklenir. Bir sürdürülebilirlik eğitimi modeli olarak Schumacher Koleji, sürdürülebilirlik eğitiminin gerekleri açısından irdelendiğinde şunlar söylenebilir:

Okulda; kafa-kol-kalp eşgüdümüyle katılımcıların düşün ve duyuş dünyalarında oldukça genişliğine ve derinlemesine dönüşüme odaklanması, bütüncül ve uzun erimli zihniyet değişimini gerektiren sürdürülebilirlik eğitiminin özüne oldukça uygun düşmektedir. Kafa-kol-kalp eşgüdümü, özellikle köy enstitüleri modelinde başarılı şekilde denenmiş ve uzun zamandır bilinen bir yaklaşımdır. Ancak, Schumacher Koleji modelinde, bu yaklaşımın sürdürülebilirlik eğitiminde nasıl uygulamaya geçirildiğine ilişkin yeterince pedagojik açıklığın olmaması önemli bir eksiklik olarak dikkat çekmektedir. Bununla ilişkili olarak, hangi sürdürülebilir yaşam becerilerinin ne tür öğrenme yaşantıları ile edinileceğinin ve bunların kalıcılığının nasıl izleneceğinin açıkça tarif edilmemiş olması incelenen okul modelinin diğer bir önemli eksikliğidir.

Eğitim faaliyetlerinin ağırlıklı olarak katılımcıların bizzat deneyimlemelerine imkân verecek dış mekânlarda yürütülmesi, sürdürülebilirlik eğitimin gerektirdiği alternatif öğrenme ortamlarının belirli ölçülerde sağlandığını göstermektedir. Ancak, dış mekân ortamlarının bitki yetiştiriciliği, gıda hazırlama ve saklama vb. türü gündelik ihtiyacı karşılayacak faaliyetler ile katılımcıların ruhsal anlamda rahatladıkları yoğa mekanıyla sınırlı kalması başka bir eksikliklerdir. Oysa ki, sürdürülebilirlik eğitiminin bireylerin gündelik yaşamlarını bütün yönleriyle sürdürülebilir şekilde tasarlayabilecekleri becerileri edinebilecekleri daha zengin alternatif öğrenme ortamlarının varlığını gerektirmektedir. Sözelimi, ulaşım, barınma, beslenme, evsel kullanım vb. alanlarında sürdürülebilir becerilerin edinilebileceği farklı atölye vb. mekanların bulunması beklenirdi.

Schumacher Koleji'ne katılımcı grupların beklentilerine göre çeşitlilik gösteren lisans ve lisansüstü düzeyde oldukça farklı programlar ve içerikler hayata geçirilmektedir. Sözü edilen içerikler, lisans düzeyinde ağırlıklı olarak katılımcıların doğayla bütünleşmeleri ve insanın evrendeki yerine ilişkin felsefi yaklaşımlarla aydınlanmaları yoluyla düşünsel ve duyuşsal uyanış yaratabilecek içerikler olarak öne çıkmaktadır. Lisans üstü düzeyde ise, insanın yarattığı sosyo-ekonomik ve politik sistemin birbirini izleyen modüler içerikle ekolojik tasarım yoluyla sürdürülebilir yönde dönüştürülmesine odaklanılmıştır. Bu doğrultuda, ihtiyaç duyulan profesyonel insan kaynaklarının yetiştirilmesinin ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu yönüyle, Schumacher Kolejinin, geniş kitlelerin sürdürülebilir yönde eğitilmesinden ziyade, daha dar grupların akademik ve mesleki kariyer beklentilerini karşılamak üzere yüksek maliyetli diploma veren bir görünüm arz ettiğini söylemek mümkündür.

Schumacher Koleji yukarıda belirtilen yönleriyle İngiltere'de en popüler sürdürülebilir eğitim modeli olarak öne çıkmaktadır. Ancak okulda eğitimin, belirli katılımcı grupların bireysel iyi oluş hallerini ve kariyer yükselmelerini sağlamaya yönelik tarzda içerik ve faaliyetlerle sınırlı şekilde yürütülmesi sürdürülebilirlik eğitiminin özellikle kapsayıcılık ve erişilebilirlik ilkeleriyle örtüşmemektedir. Zira sürdürülebilirlik eğitimi, olabildiğince farklı demografik yapıda toplumsal grupların katılımına elverişli şekilde yürütülmesi gerekir. Daha da önemlisi, Schumacher Koleji ismini taşıdığı Schumacher'in küçük güzeldir deyişle simgeleşen felsefesiyle bu açılardan büyük bir aykırılık göstermektedir. Eğitim faaliyetlerine yüksek maliyeti ödeyebilecek güçte orta ve üst düzeyde gelir grubunda bireylerin katılabilmeleri, her şeyden önce Schumacher'in paylaşımcı ve dayanışmacı felsefesine uygun düşmemektedir. Bu açıdan, Schumacher Koleji'nin sürdürülebilirliğin özellikle sosyal adalet ilkesinden uzak düştüğü yadsınamaz bir geçektir.

BM'in sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda insan yaşamının sürdürülebilir yönde dönüştürülmesinin öncelik kazandığı içinden geçtiğimiz süreçte sürdürülebilirlik eğitiminin etkin şekilde uygulamaya geçirilmesi kritik bir önem taşımaktadır (UNESCO, 2017). Bu yönde yürütülecek sürdürülebilirlik eğitiminin, ne tür öğrenme çıktılarının nasıl bir içerik, ortam ve süreçlerle elde edilebileceği hususlarına açıklık getiren özgün modellerin işe koşulmasına bağlıdır. Sürdürülebilirlik eğitimi, genel olarak erken çocukluk döneminden lisansüstü aşamanın sonuna kadar bütün okullara yaygınlaştırılması gereken bir eğitimidir kuşkusuz. Ancak, bunun yanında, sürdürülebilirlik eğitime yol gösterici olabilecek özel statüde okul modellerinin varlığı belirleyici bir önem taşımaktadır. Bu anlamda, Türkiye'de ve Dünya'nın farklı yerlerinde faaliyet gösteren Eko-Okul, Yeşil-Okul, Orman Okulu vb. türü okulları sürdürülebilirlik eğitimi kapsamında değerlendirmek mümkündür. Ancak,

sürdürülebilirlik yaşam tarzını yaygınlaştırmaya dönük belirli tema ve hedef gruplarında odaklanmış yenilikçi okul modellerinin hayata geçirilmesi ertelenemez bir ihtiyaçtır. Bu açıdan, çalışmanın, Türkiye’de ve Dünya’nın çeşitli yerlerinde hayata geçirilecek sürdürülebilirlik eğitimi okul modellerine yol gösterici olması beklenmektedir.

Kaynakça

- Sterling, S. (2004). An analysis of the development of sustainability: Evolution, Interpretation and transformative potential. J. Blewitt and C. Cullingford (Ed.). In: *The sustainability curriculum: The challenge for higher education*, (1.st edition), (p. 43-62), UK: Routledge.
- Alhadeff-Jones, M. (2012). Transformative learning and the challenges of complexity. E.W. Taylor and P. Cranton (Ed), In *The Handbook of transformative learning* (p. 178-195). San Francisco: Jossey-Bass Publishing
- D’Alisa, G., Demaria, F and Kallis, G. (2019). Küçülme. (Ayşe Ceren Sarı, Berk Öktem, Burag Gürden, Yaprak Kurtsa, Çev.). (1. Baskı). İstanbul: Metis Yayınları
- Baumgartner, L. M. (2012). Mezirow’s theory of transformative learning from 1975 to Present 99. E.W. Taylor and P. Cranton (Ed.), In *The Handbook of transformative Learning*, (99-115), San Francisco: Jossey-Bass Publishing
- Benjamin P. Warner & Monica Elser (2015) How Do sustainable schools integrate sustainability education? An Assessment of certified sustainable K–12 schools in the United States. *The Journal of Environmental Education*, 46:1, 1-22
- Brookfield S.D. (1995) Adult learning: an overview. A. Tuijnman (Ed.), In *International encyclopaedia of education*, Oxford: Pergamon Press.
- Christie, M., Carey, M., Robertson, A. And Grainger, P. (2015). Putting transformative learning theory into practice. *Australian Journal of Adult Learning*, 55 (1).
- Hopkinson, P. and James, P. (2013). Whole institutional change towards universities (Ed.), In *Sustainability university*, (1. Edition), (p. 235-255), Oxon: Routledge.
- Lange, E. A. M. (2012). Transformative learning through sustainability and the new science.. E.W. Taylor and P. Cranton (Ed), In *The Handbook of transformative learning* (p. 195-211), San Francisco: Jossey-Bass Publishing,
- Meadows, D. (1972). *Limits to growth*. (5. Baskı). New York: Universe Books
- Mezirow, J. (2006). An overview of transformative learning. In P. Sutherland and J. Crowther, *Lifelong learning: Concepts and contexts* (p. 24-38), New York: Routledge.
- Mezirow, J. (1994) Understanding transformation learning. *Adult Education Quarterly*, 44: 4: 222-23
- UNESCO, (2017). *Education for sustainable development goals (sdgs): learning objectives*. <http://www.unesco.org/open-access/terms-use-ccbysa-en> adresinden 20.01.2021 tarihinde alınmıştır.
- Rowe, D. (2007). Education for a sustainable future. *Science*, 31(July), 323–324
- Sandri, O. (2014). Good practice learning and teaching for sustainability in higher education. PhD, RMIT University [Online].
- Shumacher, E. (1973). *Small is beautiful*. London: Blond-Briggs Publisher. ISBN: 978-0-06-091630-5
- Sterling, S. (2004). An analysis of the development of sustainability: Evolution, Interpretation and transformative potential. In: *The sustainability curriculum: J. Blewitt and C. Cullingford (Ed.). The challenge for higher education*, (1.st. edition), (p. 43-62). UK: Routledge,
- Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C. L. (2011). Key competencies in sustainability: A reference framework for academic program development. *Sustainability Science*, 6, 203–218
- Wright, T. S. A. (2002). Definitions and frameworks for environmental sustainability in higher education. *Higher Education Policy*, 15, 105–120

Extended Abstract

Introduction

In order to overcome the current sustainability problem, more innovative and effective education practises are needed to lead the fundamental mental transformation of human in direction toward sustainable life. The hazards caused by the current life style of human beings are common in worldwide and unlimited economic growth and more consumption undermine the existence of the whole life in the planet and the future of human.

In this age, developing and implementing innovative models regarding sustainability education have become a strategic priority. Also, sustainability education as an interdisciplinary area generally occupies more place in any level of education. Besides, thematic schools such as green school and eco-school are becoming more popular across the world. However, the research on the efficiency of these schools is very limited. Thus, there is a great need for studies that will investigate the efficiency of thematic schools as sustainability education models.

Method

In this connection, in the current study, which was conducted as a qualitative research, Shumacher College was introduced as a model for sustainability education and discussed according to basic principles of sustainability education. The study was conducted in line with the parameters of minimal life, inclusion and equality that are addressed in the philosophy of Schumacher and in the vision for sustainable society of UNESCO .

Findings

Firstly, in the study, E.F. Schumacher whose name was given to a college was introduced briefly. In this regard, the importance of his famous book called “small is beautiful” for sustainability was explained. Then, the history of Schumacher College which was established as a training place for agriculture, craft, woodworking etc. was explained. Lastly, the Schumacher College was presented considering its learning paradigm, content, learning settings and practices.

Schumacher College has been offering short, postgraduate and horticultural-courses that focused on the head-arm-heart harmony. Lessons are delivered by some well-known activists such as David Orr, Stephen Sterling, Fritz Capra, David Attenborough, Vandana Shiva. The short-term courses consist of learning experiences which could enhance awareness on human-nature relationship. Besides, at postgraduate level, special courses called “MA Ecological Design Thinking and Economics for Transition” are offered in a modular system. At the end of the course, participants should create a unique projected for shifting to sustainable society.

Conclusions

The following explanations can be made about the school after the Schumacher College was evaluated according to basic principles of sustainability education:

The learning practices of the college based on head-arm- heart harmony aim to contribute to the cognitive and affective development of participants. On the other hand, the learning paradigm called transformative learning concurs with the vision of sustainability education well. However, there is lack of clarity about how the targeted learning outcomes could be achieved through content, learning settings and practices. The courses are offered to satisfy individual and career expectations of participants, which doesn't comply with the basic principles of sustainability education such as inclusion and access. Thus, it is in conflict with the philosophy of Schumacher characterized by the phrase “small is beautiful”. Finally, the study can contribute to the spread of the different models of sustainable education and to the improvement of the quality of sustainability education around the World.

---

*Bu çalışma TÜBİTAK 2219 destek programı kapsamında yürütülmüştür. Desteğinden dolayı TÜBİTAK'a teşekkür ederim.